

Moleskain, dermatin.

PEM 8911
KTO2

Vorgurudumne.

1. Tõugud, põlvkonnad - tõugaregistrid - põlvkonnad
2. Arvamine ajajooksul.
3. Omajärge arvamine arvestades sõnna kättumist.
4. Tõelane igasuguse olukorras
5. Mõeldavuse loo - kergele ajale.
6. Tõeluse ja laulu, rütmid, poeet, liinid.
7. Tõelise loo: päris, laulu.
8. Mõeldavus: samuti, korrald. näit, liinid, kehten.
9. Tõelise loo järgmine näit - kerge ja ilusalt.
10. Sõnad: sõnna, näit, mõeldavus, jätka.
11. Kõikide, mõeldavuse, sõnna.

Võrgukudumine

Võrgukudumine on pärit juba väga vanast ajast: piüsti võrkudega kalu, linde ja ka metsloomi.

Võrgud algul olid müüduki väga primitiivsed: tarvitati pajuritskest punutud mõrdu ja muid püümiseid.

Ajajooksul arenes võrgukudumine. Meie kalurikülades võib tähelepanna vähe omasuguseid ja erinevaid võtteid võrgu sõlmuste punumiseks.

Ka võib näha võrkügel, heinamaäest ja põletöödel eusuguseid ja omapäraseid sõlmi.

Võrgukudumistööid võtavad kätte igas olu-
sions, rannaäärsetes kohtades - kalapiiünnideid, mu-
jul - mängurahendideid ja muid tarbeesemeid. Võrgu-
kudumine on mehaaniline võdelega tehtav töö, selle-
pärast ka kergesti õpitar. Nähtav aga see juures ku-
gerat töölelepanu.

Väheste arvu tööriistade pärast on la seostatav
igamuguses tööklassis: s.o. võrrel võt kududa ka
harilikel klassi prindidel-laudadel töötades, ehk siin
süüa töötamisel natuke suurem segab laua kallakus, kui
kasutada töötamisel liivakotti, millele kinnitatakse
alla lihtsena.

Kõige parem on aga võrku kududa tööape-
luse klassis pika laua juures, mille ümber
istuvad õpilased, sest võrgukudumist teostatakse
istudes. Randleadid kinnitatakse võrre väljas, kinnitades
algisilmuse mõne puu otsa külge.

Olulisemaks tööriistaks on võrgunõel ehk piinits
(ka „uiks“ nimetatud). Piinits valmistatakse
puust, vineerist või tselloidist. Tämedama nõõri-
ga on teha piinits suurem, aga niidi käsitlemi-
sel

2. püisab filleenõelast.

Võrgu silmuste moodustamiseks soovitatakse umbes 25 sm. pöörust püst või rõncest laaukest - laptsal. Lapts peab olema kumerate külgedega, aga teravate servadega, milline asjaolu võimaldab kõiki sõlmi hästi kergesti üksteisest ajada, kuna varulpidisel korral üks sõlm ettepoole, teine vähe tagapoole jääb, mis ei anna ühtlasi silmusid.

Silmusid tuleb korda korda laiendada kui lapts, või püstlase võrgu iga augu (rundu) külge on võetud laptsa laiusele.

Laptsu laius on oleb samuti võrgusilmuste suurusest.

Õpperahenditena ehk õppeabinõundena soovitatav on lüraakkest, mille pöörus umbes 15-20 sm. ja laius umbes 10-12 sm. Kott algu rüüdest ja täidetakse kuiva lüraga. Ka võib kasutada konksu või naela, kui on olemas vastav laud ehk sein, kuhu võib kinnitada konksu ehk naela.
(Mitte aga raski, raski).

34

Materjalina larvitatakse võrkude kudumisel mitmenurgsaid nööre, olenevalt dehtavarst lõõst. Sellens sobivad: harilik sidumisnäär täitse sietip- ma lapsoadela, jämedam niit, tamsanäär ja kooru- loidud puuvillane näär.

Võrgukudumist os soovitatakse alata mingi jäme- damast nööri valmistatava võrguga, sest suu- remale sõlmusega võrgu kudumine on raskem ja sõlmude moodustamise õppimine ülevaadlikum.

Võrguküüs esineb kolmeke (meemeke) sõlme ja jätku- sõlme tüüp. Kolmeke sõlme tegevamine sobib kaldumudulisele võrgule, jätkusõlm - raskem rist- umdulisele võrgu valmistamiseks.

Võrgukudumist võiks alata võrkriigega, mis kootakse kaldumuduliselt (raumbrikujuliselt).

Hiljem kootakse sarnas korral muud esemeid.

Kaas lõõks on ka ühisealt kootav ristumdu- line võrkpallivõrk. Kui aga eelmainitud ese- meid ka kollektiivtöödena pole võimalik valmis- teha, siis võit õpetaslega teha töötehnikat äraõppi- mises peenest ning odavaol nööri väikese mude- leid.

Võrküün. Kaldumuduline kudumüüris.

Võrküün tekabse linasest nööri jämedusega 3-5 mm. Kogu kiige valmistamiseks kulub 5 jätku ehk, fokki. mullistena ta on müügil.

Võrgunõelale ehk püntsile ei löhi liiga palju nõõri ehk niiti mäheida, muidu ta ei mahu võrgu silmustest läbi ja see takistab tööd.

Nööri püntsile kerimise järel tekabse mõned nõõritsalsid paarikümne sm. läbimõõduga aas, mis kinnitatakse kuhugi te kõvera külge, ehk liirakoti külge. Selle aasa külge lüuakse 16-18 silmust.

Selleks kinnitatakse nõõrits aasa külge ja ümber umbes 10 sm. laiuse lauakese - laipsa - iga kord nõõri hentes tekabse ümber aasaniööri searõsad või silmused.

Kui algsilmused on moodustatud, võetakse kookse laipst välja, pööratakse silmustele parempoolne äär vasakule poole, ning nõõri kottsestamata järgneb aue rea kudumine.

Kaldseimusele võrgu kudumisel nõõri heidetakse üle vasakus käes oleva laipsa eest takapoolle.

prõdetakse eest taha läbi aasa ning suuna-
tasse pahemale; võetakse siis pahemalt pare-
male üle mõlema aasaniõri ja prõdetakse
tagant ette läbi aasa ning ümber aasa
parempoolse niõri. Võrgusõlm tehakse seega
kahe prõlga, ning nende vahel kasvab paksu-
määr põial niõri loogariltsisemast.

Nii jätkub töö leava rea valmimiseni.

Tärgmuse rea valmistamisel lõmmatakse
jälle lapst välja ja pöördetakse rea parempool-
ne serv vasakule poole.

Iga rea valmisaamisel lõmmatakse silmused
lõigatult kinni, sest niõit on esialgu parndu-
matu ja silmused amavad jälle.

Võrkriie pikkuse saamiseks tuleb kaududa
umbes 24 rida silmusid.

Võrgu otsale jaots valmistatakse kaks
70-80 sm. pikkust kaarjat pundi, milledeste

puurtoore 12 auku. Et aukude teravad servad ei kulutaks nööri, puurtoore need senkpuuriga üle. Otsapuu äärealuse vahaks jättes aetore aukudest otsmisest värgusilmad poarukamoo läbi. Seijänel võetakse pörk nöör, mille üks ots seotakse kuhugi konkra külge. Teine ots puurtoore igast august tulevast värgusilmastse paanok eraldi läbi ja moodustatakse ümber konkra umbes 50 cm. pikkuselt aasad.

Kiige servast aetore läbi lugev nöör, mis läheb läbi otsapuu äärealuse aukude ja ühtlasi otsanööri aasadege konksul.

Külge ja otsanööriid moodustatakse kiige mõlemaste otsa nõnda tugevaid aasad, mis mässitorse nööriga üle ja mille varal kiike saab üles riputada.

Et kiige külgenööriid oleksid pörkuselt reguleeritavad, sellaks plesstitakse värgu ühtle otsa mõlemate külgenööriid sidumiseks aasad.

Mudeli jaoks luma 8-10 silmust ja rinduda 18rida.

6.7. Võrkott. Kaldumadulõelt on võimalik mõlemad-
s. o. Kalamehesõlme ja jätkusõlme - tarvitades kududa
võrkotte, näitens koroonatana jaoks, sibulake haigus,
korvpallikoroile, heinamaasse jne.

Võrkotli kartanise ümberingi. Tööd alustatakse,
nagu võrkiige juures, sitm^{use}de loomisega, ent sejuures
jäetakse kudumissõõri alustusots kaunis pikalt
vabaks. On tarvilik arv sitm^{useid} teha, sõlmistusse
nõõri alustusots piirata juurest sulera nõõriga.
Tööd jätkatakse ringi kududes, kusjuures iga ringi
järel seotakse nõõrid uuesti.

Koti põhja moodustamiseks kroogitakse alustus-
sitm^{used} nõõriga kokku. Koti seie kroogitamis-
seks tarvitatakse ka rasvunud nõõri.

Ristituduline kudumisiis. Kõsipallivõrk.

8. 7. 7

Teeme aasa, mille kimitame korra ehk lümpoti külge. Tööd alustatakse võrgu nurgast. Esialgu luuakse 2 silm^{usest}, suunates nööri eest takapoole ümber laptsa, siis võetakse tagant ettepoole läbi aasa ja heidetakse siis ümber mõlema aasanööri ühekorde sõlm.

Laptsad välja võttes ja tööd ümber pöörates kordatakse teine rida, kusjuures juurde luuakse veel üks silm^{usest} rüümsesse aasa.

Edasi tähtsades luuakse iga rea lõppedes üks silm^{usest} juurde. Nõnda tähtsades võrk iga reaga ühe silma^{usest} võrra.

Kui arvatakse võrgu laius kões olevat, muudat töö käik. Siis hakatakse ühest servast silm^{usest} koohtama dama ja vii^{usest} teise juurde looma. Et seegi kahandamisel ja loomisel ära ei vahetatuks, tuleb nad mingi märgiga eraldada.

Esimese kahandatud silm^{usest}iga on loodud võrgu üks nurkadest. Kahandamise sünnib sel deet, et prii^{usest}ts pistetakse korraga kahest silm^{usest} läbi ja nende kahe silma^{usest} asemel luuakse üks.

Kui kudumisrea lõppedes on teatavas ääres juurde kooritud üks silm^{usest} alustatakse uut rida harkluse korras. Lõpetades seda rida kites ääres, kahandatakse üks silm^{usest}iga

Et 111 silm^{usest} pöörist

8. 9 alustatakse uut eide karikuse korras. Kudemist jätkatakse, kuni juundeloodud silma^{us}lega võrgu äär annab välja soovitava võrgu paksuse.

Töö läpelaamine toimub nõnda, et iga kudumise rea lõppedes üks silm^{us} kehandatakse. Seega vastupidi töö alustamisde, kus iga rea lõppedes silm^{us} juunde loodi.

Alusnurgale vastasnurgas seotakse koos viimast silm^{us} kooku.

Võrkpalli + võrgu silmalaua (lapika) laius võib olla 8-10 cm, kuni ta määrustiku järgi peaks olema 4,5 cm.

Võrgu laius on 91 cm. ja paksus 9,75 ~~cm~~ m.

Võrgu ülemisse äärde ja otsesse õnneldakse 5 cm. laiune kahetordne rüdenka. Võrgu servadest läbi-
aetud nõõride abil tõmmatakse võrk mänguväljakule üles.

Kõrtrunduliselt koostakse käsipalli-, tennis-, pingpongi-, filee- ja kalavõrku.

Laua tennis (ping-pongi) laua mõõdud: 2,74 m. x 1,52 m. x 0,76 m.
- " - " - võrk = 1,84 m. x 15,25 sm. Ülemine äär ja 2 rtsa
ääres latud valge rüdega 15 mm laiuselt.

Mudeli suurus: 40 sm. x 10 sm.

Palli- või sibulakott.

Et palli- või sibulakotti valmistada, selleks tuleb võtta umbes 40-50 cm. paksune 2-3 m. jämedune nõõ, millele siduda umbes 18-20 cm. larve lina.

Sibulakotti jaoks olgu lina laiem, aga pallikotti jaoks kitsam.

On nõõr umbes lina seotud, siis kinnitatakse selle nõõri külge lihtsa aasa ehk silmuse abil 20-30 (hariduse järel rohkem ehk vähem) kahekordse moodul umbes 1,5-2 m. jämedast nõõri. Nõõrde paksus olgu kokkumurdmata sibulakotti jaoks 80-~~90~~¹⁰⁰ cm., pallikotti jaoks aga ~~50-60~~ cm.

Silmused tämmala rõvasti kinni.

On soovitatav ast nõõre lina külge kinnitada, siis alatakse punumise, ehk sõlmimise.

Võetakse 2 nõõripaari. Kaks keskmist nõõri hoitakse pingul sõlmede vahel. Vasemal asuv nõõr heidetakse üle kahe keskmise lindi, kus juures paremal pool asuv nõõr heidetakse üle vasl vasemalt hoolad nõõri otsa,

10 11.

kahe keskmise nõõri alt ja vasemal asuva
lindi pealt. See on esimene sõlm, millele
teeme kõhe tuge kinnituseks järelle, aga
ümberpöörduel: nimelt heidame paremal
asuva nõõri üle kahe keskmise ^{nõõri} lindi, siis
vasemal asuv nõõr üle paremalt loodud
nõõri otsa, kahe keskmise ^{nõõri} lindi alt ja
paremal asuva lindi nõõri pealt. See sõlm
hästi kõvasti kinni tõmmata.

Kui sõlmakse kõik järjekorras nõõride
paari kokku.

Kui rida läbi, siis võetakse teise rea sõl-
mimiseks 2 nõõri ühest sõlmelt ja 2 nõõri
teiselt sõlmelt ja sõlmakse nad kokku,
nagu eelmiseski reas.

Nända jätkatakse sõlmimist, kuni kavi-
line kotti pööritus käes (tugev korral jätkas-
takse nõõridel tüürid otsa).

Lõpetades kotti, võetakse ülejäänud otsad liht-
salt punnhaasse ja jäetakse kotina kotti põhja
alla riputama. Võib ka sõlmimise teel kotti

1974.9
jäär järgult kitsamaks teha, võttes 2 paari
nõude asemel sõlmimiseks 4 paari nõude.

Ulemusest koti ääre aukudest aelasse
jämedam niis läbi, mille abil koti suud
saab kinni tõmmata.

Kanderott (abocera).

Tehtakse ahiaasale 24 suurt sõlmust (lapits 8-10 sm.
 & edasi rootakse 17 rida ringi ümber 2 sm. laiusel
 lapitsaga. Kõdi põhja saemteks tuleb ühendada
 mõlemad poolad viimastest reast.

Roostakse sõlmus, lastes püüts läbi ühe poolle
 sõlmuse võrgel. Enne sõlme kinnitamisest
 tõmmatakse lapits välja. Siis tõmmatakse saadud
 sõlmus niisama sunnaks, kui kire teised sõlmused
 kaks korda väiksemaks, kui teised sõlmused.

Edasi tehtakse sõlmus lozales püüts läbi kire
 poolle sõlmuse. Tõmmatakse lapits välja ja
 tõmmatakse sõlmus 2 korda väiksemaks kui
 teised sõlmused. Nüüd tõmmatakse sõlmus ^{õlem} kok-
 ku: Nõnda loomatakse kuni lõpmuni.

Võrgu kott. Tõha suur ahiaas (väikese sõlmega) nii et
pall läbi mahule vabalt. Siduda piiritsalt taler mi-
di ots selle aase külge vabalt liipure sõlmega.

Kududa 15-20 sõlmust, nihutada need ahiaasa möö-
da laiali, nii et esimene sõlmus kaudu viimase
sõlmusolga. Koostakse terve rida juba esimese rea
sõlmuste külge, mitte ahiaasa külge. Nõnda ko-
ostakse rida rea järel. Kuni soovitatav pikkus
käs. Suis täpeldatakse loo kaheksadise sõlmega.
Alguv ringi aetakse nõu, millega tõmmatakse
kott nii kerku, et sõlmilad ehk pall läbi ei
kerku. Ülemmisest servist aetakse jämedam
nõu läbi sõlmuritsa ja kandumisots.
Kudamine käib kiire alg sõlmuritsajärel ümber-
ringi.

Nõrja kudumisel alustatakse sõjilõigust, kelles
5 sõlmust ahiaasa külge. Kines sõlmus lihtne
juba esimese sõlmuse külge (peale) ja edasi ko-
ostakse ümber ringi. Iga ringi lõpus tehakse üks
sõlmus jünne. Tõudes mõra lairuvini eald-
atakse pool ringid ja koostakse seda edasi ka-
guna soovitava pikkuseni. Sama tehakse ka
kõige ringi poolega. Saame mõra kahe liiniga.

А. Д. Мишкин, В. Ф. Плещин
Ручное

Н. А. Пазова
 Ручное орудийное при-
 тение и орудийно-
 шнуровая вышивка.

Взятие пробованных
смет

Leht ja Niklas
 Tähtjelas parake.

- 1) Pöörum: hantk klassikum, apr
parem, kui on tööjätuse selles pika
lauaga, mille ümber asuvad
õpilased. Töötahtsuse ilu.
- 2) Tööaistid: pürid ja lapid.
- 3) Õpperakendid ehk aluseid:
liivakivi ehk koonus 30 cm as ehk
lauasevab.
- 4) Materjal: hantk sidumismöö-
tina lõpudeta, niit, veel parem
samsa niit.

15 aasa Caries. (~~2nd~~). 16
24 - - - - - (2nd) 13

• Asagunt 70 sm.
12 aurka.